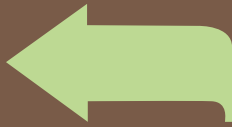

28. FEB.

2. MARS

OVERSATTE DAGER 2019

OM OVERSETTELSE
I ALLE TENKELIGE FORMER

ÅPENT FOR ALLE • LITTERATURHUSET I OSLO

Kjære publikum

28. februar til 2. mars går Oversatte dager av stabelen for fjerde gang. Et bredt spekter av språkarbeidere – skjønnlitterære oversettere, sakprosaoversettere, tolker, translatorer, tekstere, forfattere og forskere, både fra Norge og det store utland – vil bidra til over femti programposter.

Hvilken rolle spiller oversetterne i verdenslitteraturen? Hvorfor oversetter vi klassikere på nytt? Hvordan høres Donald Trump ut på norsk? Hvordan sikrer man god underteksting? Hvordan tolkes et bilde for en som ikke ser, eller et musikkstykke for en som ikke hører? Og hva betyr oversettelser for bevaring av norsk språk i en tid da små språk taper terreng?

Under en tre dager lang festival inviteres publikum til foredrag, bokbad, filmvisninger og debatter om oversettelse i alle slags former og varianter. Målet er å synliggjøre og spre entusiasme for det avanserte språklige kunststykket det er å oversette.

Oversatte dager arrangeres av Norsk audiovisuell oversetterforening, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening og Norsk Oversetterforening.

Vi takker alle institusjoner – listet opp bak i heftet – og frivillige som har bidratt med kompetanse og praktisk hjelp.

Vi håper alle vil få gode opplevelser og ta med seg ny innsikt om oversettelsens vidunderlige verden.

Velkommen til Oversatte dager!

FØLG MED PÅ oversattedager.no og facebook.com/oversattedager!

PROGRAMKOMITÉ: Éva Dobos (NO) • Preben Jordal (NO) • Guri Fodstad Kristiansen (NAVIO)
Camilla Larsen (NFFO) • Hanne Munkelien (NFFO) • Henrik Walter-Johnsen (NAVIO)
FRA ADMINISTRASJONEN: Iris Furu (NFFO) • Nina Herland (NFFO) • Elisabeth Rusdal (NAVIO)
Cora Skylstad (NO) • Hilde Sveinsson (NO)
GRAFISK DESIGN: Aviro Design, Anne Vines TRYKKERI: Oslo digitaltrykk

TORSDAG 28. FEB.

19.00–20.30 WERGELAND

ÅPNING

Vi åpner Oversatte dager med to foredrag:

THE TROUBLE OF TRANSLATING BETWEEN THE LINES – THE TRANSLATION OF ICELANDIC PAIN AND HUMOUR

Den islandske forfatteren Auður Ava Ólafsdóttir ble tildelt Nordisk råds litteraturpris i 2018. I takketalen sin framhevet hun viktigheten av oversettelser og understreket at uten dem ville den nasjonale litteraturen ikke nådd ut til verden. I dette foredraget vil hun snakke om oversettelse av islandsk humor og mørke.

- **Auður Ava Ólafsdóttir** er en av Islands mest kjente og populære forfattere. Hun fikk sitt internasjonale gjennombrudd med *Stiklingen* (oversatt til norsk av Silje Beite Løken) og ble tildelt Nordisk råds litteraturpris for *Arr* (oversatt av Tone Myklebost). I 2015 utkom romanen *Regn i november*, og høsten 2019 kommer hennes nyeste bok, *Frøken Island*, på norsk (begge oversatt av Tone Myklebost).

Foredraget holdes på engelsk. / The talk will be given in English

Arr.: Oversatte dager / Islands ambassade i Oslo

HVOR SVÆRT KAN DET VÆRE? TV-TEKSTING AV «SKAMDINAVISK» TIL DANSK

Allerede før «Skam» ble vist på dansk TV var serien uhyre populær i Danmark, og mange mente at det ikke var nødvendig med en oversettelse mellom to så nært beslektede språk. Hvilke utfordringer støter den audiovisuelle oversetteren på når språkene er så like, og hvordan gjengir man norsk ungdomsslang på dansk?

- **Eskil Hein**, tekster for Dansk Video Text, frilanser

Arr.: Oversatte dager

Felles inngang kr 100, betales med Vipps eller kontanter i døra.

FREDAG 1. MARS

11.00–11.45 WERGELAND

SPRÅKDØD PÅ UNIVERSITETENE? EN DEBATT OM SPRÅKLIG MANGFOLD

Hvilket ansvar har myndighetene og universitetene for å opprettholde språklig mangfold? Hvordan skaper man relevant språkundervisning av god kvalitet? Får oppdragsgivere tak i oversettere fra de språkområdene de trenger? Hva skjer med rekrutteringen til oversetteryrket og kvaliteten på tjenestene? Vi tar debatten.

- **Rebekka Borsch**, statssekretær i Kunnskapsdepartementet
- **Ann Helen Brendehaug**, salgs- og markedsansvarlig i SolumBokvennen
- **Karen Gammelgård**, leder for Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk ved Universitetet i Oslo
- **Sissel Maria Rike**, førstelektor ved Institutt for fremmedspråk og oversetting ved Universitetet i Agder
- **Bjørnar Øverland**, daglig leder og partner i tekst- og oversettelsesbyrået Totaltekst

- Ordstyrer: **Bente Christensen**, dr. philos. og oversetter

Arr.: Oversatte dager

11.00–11.45 AMALIE SKRAM

«LE BUREAU» – TEKSTINGENS DISKRÉ SJARM

Hvorfor ble en fransk serie om etterretning en internasjonal suksess? Hvilke utfordringer støter man på når dialogen skal oversettes til norsk? Og hvor mye har teksten å si for forståelsen? Søren Munch har teksten alt fra franske nobelprisvinnere i matematikk til spansk såpeopera. Det siste året har han blant annet teksten til sesonger av den franske suksesserien «Le Bureau des Légendes», som er tema for dette foredraget.

- **Søren Munch**, audiovisuell oversetter (tekster) i NRK med språkene fransk, spansk og engelsk

Arr.: NRK

FREDAG 1. MARS

11.00–11.45 KVERNELAND

OVERSETTELSE SOM SAMARBEID

Mange aktører er med på å sette sitt preg på den oversatte skjønnlitteraturen. Ikke bare oversettere, men også kritikere, språkvaskere, korrekturlesere og «skyggeoversettere», det vil si oversettere som ikke blir kreditert på kolofonsiden. Kristina Solum har studert samarbeidet mellom disse i doktoravhandlingen *Literary Translation as Collaboration: Textual and Contextual Approaches*. Hun har blant annet funnet ut at hvilket språk oversettelsen gjøres fra, kan ha noe å si for hvordan man forholder seg til den oversatte teksten. Solum har selv mange års erfaring som skjønnlitterær oversetter, språkvasker og tolk, og har blant annet oversatt bøker av den chilenske forfatteren Roberto Bolaño til norsk.

- **Kristina Solum**, oversetter og førsteamanuensis på tolkeutdanningen ved OsloMet – storbyuniversitetet

Arr.: Oversatte dager

11.00–12.45 KJELLEREN

OVERSETTERVERKSTED FOR ELEVER I VIDeregående skole

Hva er oversettelse, og hvordan jobber en oversetter? I dette verkstedet for forhåndspåmeldte skoleklasser vil elevene gjennom konkrete eksempler, diskusjon og aktiv deltagelse få innblikk i hvordan oversettere jobber med ulike sjangre og fortellerstemmer, hvordan man går frem for å gjenskape forfatterens verk på norsk og hvordan oversetterens tolkning påvirker den endelige, norske teksten. Hovedvekten vil ligge på skjønnlitterær oversettelse, men vi skal også innom sakprosa, tv-teksting, dubbing og tegneserier. Deltagerne får selv prøve seg som oversettere, både i plenum og enkeltvis.

Verkstedet ledes av **Kirsti Vogt**, som oversetter skjønnlitteratur og sakprosa for barn, ungdom og voksne fra engelsk, svensk og dansk. Hun har blant annet oversatt Arundhati Roy, Nelson Mandela og Jessica Townsends *Ingenlund*. Yngre lesere vil kanskje også ha et forhold til hennes oversettelser av serier som *Dustedagboka* og bøkene om Tom Gates.

Arr.: Oversatte dager

FREDAG 1. MARS

12.00–12.45 WERGELAND

TOLKENS ROLLE SOM AKTØR I RETTSVESENET

Fremmedspråklige som deltar i en retts sak, har krav på tolk. I dette foredraget betrakter advokat Vibeke Hein Bæra tolking i domstolene fra perspektivene til den som tolkes – og den det tolkes for. Bæra har flere års erfaring fra Påtalemyndigheten, og fra rollen som forsvarer og som bistandsadvokat. I foredraget vil hun belyse betydningen av rolleforståelsen til samtlige aktører i rettsvesenet, med særlig fokus på tolken.

- **Vibeke Hein Bæra**, advokat

Arr.: Oversatte dager

12.00–12.45 AMALIE SKRAM

HVA ER EGENTLIG GOD TEKSTING?

Den nordiske tekstetradisjonen skiller seg fra utenlandske modeller, men er nå under sterkt press fra internasjonale aktører på det norske mediemarkedet. Under NAViOs ledelse kom i 2017 en samlet norsk fjernsynsbransje sammen for å definere den norske modellen og hva man regner som god kvalitet.

- **Henrik W. Johnsen**, nestleder i Det europeiske oversetterforbundet (FIT Europe), styremedlem i Det europeiske forbundet for audiovisuelle oversetterforeninger (AVTE) og nestleder i Norsk audiovisuell oversetterforening (NAViO)

Arr.: Oversatte dager

12.00–12.45 KVERNELAND

THE SWALLOW: WERGELANDS SVALEN I ENGELSK OVERSETTELSE

Det er ofte blitt sagt at Wergeland ville vært internasjonalt kjent dersom han hadde skrevet på et verdensspråk. Nå har den tospråklige lyrikeren Annabelle Despard oversatt ham til engelsk. *Svalen. Et Skjærsommormorgens-Eventyr for Mødre, som have mistet Børn* ble skrevet i 1841, etter at Wergelands søster Augusta hadde mistet sin ni år gamle datter i skarlagensfeber.

FREDAG 1. MARS

Det er et av de mest originale verkene i norsk romantisk poesi – en blanding av elegi, trøstедikt, visjonsdikt, sosial kritikk, politisk selvforsvar og livsbejænde naturlyrikk. Veldig gammelt, og samtidig veldig moderne!

I sin oversettelse prioriterer Despard rytme fremfor rim og en moderne syntaks fremfor en arkaisk. Hun vil lese fra *The Swallow* og kommentere arbeidet med oversettelsen.

- **Annabelle Despard**, lyriker, oversetter og tidligere førsteamanuensis i britiske studier ved Universitetet i Agder

Arr.: Oversatte dager

13.00–13.45 WERGELAND

BIBEL2011 – SYV ÅR ETTER

«Bibelen må oversettes til et levende språk» het det da Bibel2011 ble lansert, og fra bibeloversetternes hold ble det hevdet at den nye oversettelsen flyttet «sentrum i mennesket fra hodet til kroppen og hjertet. Fra det abstrakte, fra tanken, til det kjøttfulle, bankende, sårbare hjertet, der følelser og vilje møter kjøtt og blod, der sorgen og bekymringen kan legge muskelvev død og gjøre blodårer tette, der gleden kan få blodet til å synge og sanseligheten kan få det til å hamre støtvis og vilt gjennom årene.»

Nå har Bibel2011 vært i bruk i norske kirker i noen år, og vi samler to teologer og en prest til en samtale om spørsmål som: Hvor filologisk korrekt er Bibel2011, hvilket teologisk syn kan spores i dens mange oversettelsesvalg og hvordan fungerer den egentlig i kirkelig sammenheng?

- **Morten Beckmann**, førsteamanuensis i religion ved Universitetet i Agder, disputerte i 2017 med avhandlingen *Bibelselskapets kristologi. Ideologi og oversettelse* om den nye bibeloversettelsen
 - **Anders Martinsen**, førsteamanuensis i religion, livssyn og etikk ved OsloMet, ph.d. i teologi
 - **Ellen Aasland Reinertsen**, prest og stipendiat på Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo
- Samtaleleder: **Preben Jordal**, kritiker og oversetter

Arr.: Oversatte dager

FREDAG 1. MARS

13.00–13.45 AMALIE SKRAM

FAR-MODELLEN – HVORDAN MÅLER MAN TEKSTEKVALITET?

Jan Pedersen er leder for tolke- og oversetterinstituttet ved Stockholms universitet. Han skal fortelle om FAR-modellen, en modell han har laget for å måle kvaliteten på teksting og dermed skille «fansubbing» fra profesjonelle oversetteres arbeid.

- Jan Pedersen, dosent i oversettelsesstudier ved Stockholms universitet

Arr.: Oversatte dager

13.00–13.45 KVERNELAND

KOGNITIV OVERSETTELSESFORSKNING: EN RAPPORT FRA FORSKNINGSFRONTEN

Den delen av oversettelsesforskningen som tar for seg de kognitive aspektene ved prosessen, fortsetter å utvikle seg både teoretisk og metodisk. Spørsmålet om hvordan oversetteren «tenker» og hvordan man kan forklare ulike oversettelsesvalg undersøkes ved hjelp av tastetrykkslogger, øyesporing og andre nevrovitenskapelige metoder. I dette foredraget gir forsker Sandra Halverson eksempler på denne typen prosjekt, og på hvordan slike metoder kan kombineres med analyser av oversatte tekster.

- Sandra Halverson, professor i oversettelse og fagspråk ved Universitetet i Agder, statsautorisert translatør

Arr.: Institutt for oversetting og fremmedspråk ved UiA

13.00–13.45 KJELLEREN

UT OG SELGE BØKER

I år er Norge gjesteland på bokmessen i Frankfurt. NORLA, senter for norsk litteratur i utlandet, har fått i oppdrag å organisere det norske gjestelandprosjektet og samarbeider tett med forfattere, forlag, agenter, kunstinstitusjoner og andre kulturaktører om hundrevis av aktiviteter.

FREDAG 1. MARS

Hvilke forventninger har man til bokmessen? Og hvordan virker slike store satsinger på nasjonale bokmarkeder? Kom og få et innblikk i Norges største utenrikskulturelle satsing i moderne tid.

- **Andrine Pollen**, koordinator for litteraturprogrammet Frankfurt 2019 i NORLA

Gina Winje startet i 2016 for seg selv som litterær agent og selger nå bøker av forfattere som Jon Fosse, Ruth Lillegraven, Olaug Nilssen og Long Litt Woon til forlag verden over. De litterære agenturene er i endring her hjemme, og i disse dager satses det friskt på litteraturekspert som en del av norsk kulturpolitikk. Hva er agentens viktigste verktøy, og hvordan ser den internasjonale «litteraturhandelen» ut fra en norsk agenthverdag? Gina Winje kåserer.

- **Gina Winje**, litterær agent i Winje Agency, tidligere direktør i NORLA

Arr.: Oversatte dager / NORLA

14.00–14.45 WERGELAND

DEN LILLE KUNSTEN?

Britiske Kate Briggs' personlige og høyst originale essay *This Little Art* fikk mye oppmerksomhet da det ble utgitt i bokform i 2017. Med utgangspunkt i sitt eget arbeid med oversettelse av Roland Barthes' foredragsnotater filosoferer hun over hva oversettelse kan være. Men hvorfor kalle oversettelseskunsten liten? I dette foredraget vil Briggs belyse det «lille» som beveger oss bort fra de velkjente samtalene om uselvishet og troskap mot teksten i retning mer produktive ideer som omtanke, sensitivitet og oppmerksomhet.

- **Kate Briggs**, forfatter og oversetter, underviser ved Piet Swart Institute i Rotterdam

Foredraget holdes på engelsk / The talk will be given in English

Arr.: Oversatte dager

FREDAG 1. MARS

14.00–14.45 AMALIE SKRAM

AUDIOVISUELL OVERSETTELSE INTERNASJONALT – ER DET BARE SJOV?

Danske Amalie Foss er president i det europeiske forbundet for audiovisuelle oversettere (AVTE) og skal snakke om situasjonen for medieoversettere internasjonalt, utfordringer opphavsmenn står overfor sett i et europeisk perspektiv, og hvordan samarbeid på tvers av grenser, bransjer og roller kan gagne kvaliteten på medieoversettelser.

- **Amalie Foss**, president i Det europeiske forbundet for audiovisuelle oversetterforeninger (AVTE)

Arr.: Oversatte dager

14.00–14.45 KVERNELAND

TEGNSPRÅKTOLKING AV «SKAM»: TEGNET FOR «HOOKE» OG ANDRE UTFORDRINGER

NRK Tegnspråk tolker hver uke omtrent 23 timer av NRKs ordinære innhold. De fire sesongene av «Skam» ble for første gang tolket i august 2018. Paal Richard Peterson vil gi en beskrivelse av arbeidet som ble gjort før og under tolkingen, og snakke om utfordringer underveis og hvordan de ble løst. Han vil også si litt om egenarten ved oversettelse til tegnspråk generelt, slik som at både originalt og oversatt innhold skjer «akkurat nå», og at både kilde- og målspåk er tilgjengelig for publikum simultant.

- **Paal Richard Peterson**, redaksjonsleder i NRK Tegnspråk

Arr.: NRK

14.00–14.45 NEDJMA

NYNORSKROBOTEN – EIT VERKTØY FOR AUTOMATISK OMSETTING AV TEKSTER FRÅ BOKMÅL TIL NYNORSK

I samarbeid med Norsk Telegrambyrå utviklar Nynorsk pressekontor ein «nynorskrobot» for automatisk omsetting av tekstar frå bokmål til nynorsk. Verktøyet vil på ein enkel måte auke tilgangen til nyheiter på nynorsk. I dette innslaget vil du få vite meir om korleis og kvifor. Nynorsk pressekontor er eit språkpolitisk tiltak og har eksistert sidan 1969, då Stortinget

FREDAG 1. MARS

løyvde pengar til å starte eit nyheitsbyrå som skulle få meir nynorsk inn i avisene. Sidan 2007 har NPK hatt ein samarbeidsavtale med NTB for å styrkje nynorsk mediespråk.

- **Karoline Riise Kristiansen**, ansvarleg redaktør i Nynorsk pressekontor (NPK)
- **Jo Christian Oterhals**, data scientist i Norsk Telegrambyrå (NTB)

Arr.: Nynorsk pressekontor / Norsk Telegrambyrå

14.00–14.45 KJELLEREN

ET TOLKEMARKED I FRI FLYT?

Howdan fungerer dagens tolkemarked – og hva er det som ikke fungerer? Hva er konsekvensen av å sette tolketjenestene ut på anbud? Norsk tolkeforening kommer for å beskrive situasjonen og arbeidsforholdene for tolker. Foreningen vil også dele eksempler på hvordan enkelte storbrukere av tolketjenester har tatt grep for å kvalitetssikre tolketjenestene de selv bruker, ved å opprette egne interntjenester.

- **Hanne Gulliksrud**, sekretær i Norsk tolkeforening
- **Alexandra Therese Solaas**, leder i Norsk tolkeforening

Arr.: Norsk tolkeforening

15.00–15.45 WERGELAND

KULTURFORMIDLING OVER GRENSENE: SAMISK, FINSK, RUSSISK OG KVENSKE

Nordkalotten er et område med mange kulturer og språk. I dette foredraget får vi presentert tre oversettelsesprosjekter: Samuli Paulaharjus etnologiske bok på finsk om kvener fra 1928, Maksim Starostins russiske krigsdagbok fra 1941–1945 og Nils-Aslak Valkeapääs samiskspråklige diktsamling fra 1988. Alle prosjektene har tilknytning til UiT – Norges arktiske universitet og viser universitetets viktige rolle som kulturformidler gjennom oversettelse.

- **Marit Bjerkeng**, tidligere dosent i russisk ved UiT
- **Harald Gaski**, professor i samisk kultur og litteratur ved UiT
- **Tore Nasset**, professor i russisk språkvitenskap ved UiT
- **Leena Niiranen**, professor i finsk og kvensk språkvitenskap ved UiT
- **Anitta Viinikka-Kallinen**, førsteamanuensis i finsk og kvensk kultur og litteratur ved UiT

Arr.: UiT – Norges arktiske universitet

FREDAG 1. MARS

15.00–15.45 AMALIE SKRAM

EDVARD MUNCHS TEKSTER I OVERSETTELSE

Munchmuseet har i mange år arbeidet med å gjøre Edvard Munchs tekster tilgjengelig for et større publikum. Arbeidet har resultert i det digitale arkivet eMunch.no og praktantologien *eMunch.no – tekst og bilde*. Francesca M. Nichols har oversatt deler av dette utvalget til engelsk i samarbeid med fagpersoner fra museet. Maria Danova har påbegynt det samme arbeidet i sitt masterprosjekt om Munchs tekster i oversettelse til russisk. Museets intensjon er å beholde Munchs skrivestil – med dens særpreg og avvik – selv om det betyr å la mening og innhold bli stående mer åpent og uavklart enn hva man kanskje normalt ville forvente. Dette vil oversetterne fortelle mer om etter en innledning ved Munchmuseet om deres nylig avholdte oversetterseminar, hvor ulike aspekt av museets virksomhet med oversatte utgivelser stod sentralt.

- **Maria Danova**, oversetter og foredragsholder, har blant annet oversatt Munchs litterære tekster til russisk
- **Josephine Langebrekke**, publikasjonsansvarlig ved Munchmuseet
- **Francesca M. Nichols**, oversetter fra USA, har oversatt en rekke kunstbøker og kunstnermonografier samt Munchs litterære tekster til digitalarkivet eMunch.no

Arr.: Munchmuseet

15.00–15.45 KVERNELAND

Å HØRE ETTER NOE MER

Tegnspråktolker er simultanoversettere som forholder seg til en kompleks, varierende og uforutsigbar hverdag. Fra tid til annen havner de i situasjoner der instrumental musikk spilles. Å tolke en slik type auditiv informasjon kan være utfordrende når musikk materialet ikke inneholder verbalspråk. I sin masteroppgave tester Marthe Ødegård Olsen ut to ulike tilnærminger til visuell fremstilling av instrumental musikk. Hvilke utfordringer møter tegnspråktolker ved å behandle instrumental musikk som ytring, og er det forenelig med tegnspråktolkers profesjonsetikk? I dialog med et tegnspråklig publikum drøfter hun i hvilken grad fremstillingene gir opplevelse av et meningspotensial.

- **Marthe Ødegård Olsen**, tegnspråktolk og universitetslektor på Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning ved OsloMet

Arr.: Oversatte dager

FREDAG 1. MARS

15.00–15.45 NEDJMA

HVORDAN OVERSETTE EN VANSKELIG FAGTEKST?

Har du opplevd å lese nedover en side og komme helt til slutten, for så å oppdage at du sitter og tenker på noe helt annet? Dette skyldes et helt bestemt fenomen. Og det er det samme fenomenet som gjør det så vanskelig å få en oversettelse til å bli helt riktig og feilfri. Trond Samstad vil fortelle mer om dette og om metoder for å takle kildetekster som handler om ting du ikke vet stort om. Han vil også snakke om hva en perfekt måltekst egentlig er, og hvordan man kan få den til å bli det.

- **Trond Samstad**, daglig leder i tekst- og oversettelsesbyrået Samtext

Arr.: Samtext

15.00–15.45 KJELLEREN

FRA TEXAS TIL MER ORDNEDE FORHOLD

Helt siden stiftelsen har Norsk tolkeforening jobbet målrettet for bedre og mer ordnede forhold i bransjen og stilt krav til det offentlige om å bruke kvalifiserte tolker til oppdrag for offentlig sektor. Foreningen har flere ganger påpekt forskjellen mellom hva som har blitt lovet i anbud, og hva som rent faktisk har blitt levert, og hvilken risiko det er å overlate ansvaret for tjenesten til kommersielle aktører i stedet for å ta ansvaret selv. Norsk tolkeforening gir råd til store tolkebrukere som UDI, Oslo politidistrikt, Oslo tingrett og nasjonale politimyndigheter, og har dessuten tett kontakt med nasjonal fagmyndighet for tolking i offentlig sektor og OsloMet som tilbyr kvalifiseringstilbud for oppføring i nasjonalt tolkeregister. Slik håper man å sikre at kvalifiserte tolker blir i bransjen og å skape et større fagmiljø.

- **Hanne Gulliksrud**, sekretær i Norsk tolkeforening
- **Alexandra Therese Solaas**, leder i Norsk tolkeforening

Arr.: Norsk tolkeforening

FREDAG 1. MARS

16.00–17.45 WERGELAND

SAMETINGET INVITERER: SAMISK LITTERATUR, JOIK OG POESI PÅ NORSK

*«Traveren som suser gjennom ni skoger – Ovcci vuomi njuolgá
Sola blafrer av tretthet – Beaivi gállá váibamassi»*

FN har erklært 2019 som urfolksspråkernes år, og vi har invitert Sametinget til å sette sammen et program om oversettelse fra samisk til norsk. De to språkene er helt ulike, og det kan være vanskelig å finne norske uttrykk som gjenspeiler naturen og reindriftskulturen. Den som oversetter joik, må også ta hensyn til joikemelodien. Lar joik seg oversette? Kommer det norske språket til kort i møte med poesi og samiske metaforiske omskrivninger?

Åpning ved sametingspresidenten.

- **Aili Keskitalo**, president for Sametinget
- **Inga Ravna Eira**, forfatter, oversetter og leder i forfatterforeningen Sámi Girječálliid Searvi
- **Harald Gaski**, professor i samisk kultur og litteratur ved UiT
- **Biret Ristin Sara**, joiker og leder i musikkorganisasjonen Juoigiid Searvi

Deler av programmet vil foregå på samisk og simultantolkes til norsk.

Arr.: Oversatte dager / Sametinget

FREDAG 1. MARS

16.00–16.45 AMALIE SKRAM

OVERSETTELSESKRITIKK – FINNES DET?

Hvert år utgis det en mengde oversatte bøker i Norge. Ikke sjelden dreier det seg om verdenslitteratur, og mange av utgivelsene holder ofte et høyt språklig nivå, men oversatte bøker blir sjelden vurdert som nettopp oversettelser fra et annet språk enn norsk. Dersom oversetteren i det hele tatt nevnes, er det ofte i form av et lite, rosende nikk helt mot slutten av anmeldelsen – «boka er for øvrig utmerket oversatt av N.N.» – eller ved at anmelderen uttrykker en viss skepsis overfor enkelte av oversetterens utallige språklige valg. Hvor blir det av den velinformerte, språkkyndige oversettelseskritikken? Vi har samlet en gruppe språkkompetente kritikere til en seanse med både diskusjon om oversettelseskritikk generelt og drøfting av utvalgte enkelttekster.

- **Frode Helmich Pedersen**, kritiker og førsteamanuensis i nordisk litteratur ved Universitetet i Bergen
- **Jon Rognlien**, kritiker og sakprosaforfatter, oversetter og filmtekster
- **Margunn Vikingstad**, kritiker og oversetter

- Samtaleleder: **Preben Jordal**, kritiker og oversetter

Arr.: Oversatte dager / Norsk kritikerlag

16.00–16.45 KVERNELAND

SYNSTOLKING I UTVIKLING

Hva er synstolking, og hvordan jobber man med det i et mediebilde som er under stadig utvikling, hvor tekstmeldinger og sosiale medier gjør inntog i historiefortellingene? Tilgjengelighetssjef Siri Antonsen i NRK og Sverre Fuglerud fra Blindeforbundet forteller om arbeidet som gjøres med synstolking i Norge i dag, og om samarbeidet mellom de ulike aktørene i bransjen.

- **Siri Antonsen**, tilgjengelighetssjef i NRK
- **Sverre Fuglerud**, seksjonsleder informasjon og samfunnskontakt i Norges Blindeforbund

Arr.: NRK / Norges Blindeforbund

FREDAG 1. MARS

16.00–16.45 NEDJMA

LINGO: FRA ELVELAND TIL FJELLHEIM – MED EN MELLOMLANDING UTASKJÆRS

I boka *Lingo* tar Gaston Dorren leserne med på en forrykende språkreise gjennom en rekke europeiske språk. Men det å oversette en bok full av friske karakteristikk, språklige sammenhenger, etymologiske betraktninger og eksempler på import- og eksportord, er ikke bare-bare. Da Hedda Vormeland fikk jobben som språkreiseleder for norske lesere, fant hun raskt ut at det var nødvendig med tilpasninger på både mikro- og makronivå. Møt forfatter og oversetter i samtale.

- **Gaston Dorren**, nederlandsk journalist og forfatter som leser og snakker en rekke språk
- **Hedda Vormeland**, språkkonsulent og oversetter fra nederlandsk og engelsk

Samtalen vil foregå på norsk og engelsk / The session will be held in Norwegian and English

Arr.: Oversatte dager

16.00–16.45 KJELLEREN

BAKSIDA AV MEDALJEN: OMSETTING OG VONDSKAP

Det er opplysnings- og inspirerende å sette ord på omsettinga si skapende og positivt omveltende kraft. Men omsetting kan også nyttast for å spreie budskap om vald og vondskap. Som alle våpen kan omsetting bli brukt av alle sider i krig og konflikt. Kva plass får den vonde omsettinga når vi fortel omsettingshistoria vår? Det er tema for denne panelsamtalen.

- **Birgit Bjerck**, tidligere redaktør og nå redaksjonsmedlem for Norsk Oversetterleksikon
- **Giuliano D'Amico**, førsteamanuensis i nordisk litteratur på Senter for Ibsen-studier ved Universitetet i Oslo. Har blant anna arbeidd med resepsjonen av og omsettingshistoria til Ibsen, Bjørnson, Hamsun og Strindberg i forskjellige europeiske land.
- **Ida Hove Solberg**, redaktør for tidsskriftet *Mellom* og doktor i omsettingsstudiar. Har skrive ein artikkel i *Mellom* #2/2018 om omsetting i den tyske okkupasjonsmakta si teneste i Norge under andre verdenskrigen.
- Samtaleleiar: **Erlend Wichne**, forfattar, omsettar og redaktør for tidsskriftet *Mellom*

Arr.: Oversatte dager / Tidsskriftet Mellom

FREDAG 1. MARS

17.00–18.30 AMALIE SKRAM

FILMVISNING: DREAMING MURAKAMI

Dreaming Murakami er en intens skildring av arbeidet med å oversette ord for ord, setning for setning og hvordan oversetteren intenst søker etter å velge riktig på vegne av forfatterens opprinnelige tekst. Filmen veksler mellom det magiske og det realistiske, akkurat som Haruki Murakami selv gjør det i sin litteratur. Før filmen holder Murakami-oversetter Ika Kaminka en lengre innledning om forfatterskapet og om filmen.

- **Ika Kaminka**, leder i Norsk Oversetterforening og japanskoversetter, har oversatt en rekke av Murakamis bøker til norsk

Arr.: Oversatte dager

17.00–17.45 KJELLEREN

VERDENSLITTERATUREN PÅ NORSK – EN EGEN HISTORIE

Inntil Norsk Oversetterleksikon ble lansert av Norsk Oversetterforening i 2017, var historien om hvordan verdenslitteraturen ble norsk, stort sett uførtalt. Snart to år senere er leksikonet godt i gang med å gjøre noe med det. I dette nettbaserte oppslagsverket kan du lese om alt fra oversettelser av unggpikebøker fra 1950-tallet til den legendariske Proust-oversetteren Anne-Lisa Amadou. I hvilken grad er oversettelser forankret i sin samtid? Når blir en oversettelse «for gammel»? Hvilken betydning har skjønnlitterære oversettere og oversettelser hatt i sin samtid – og ettertid? Og hva kan en systematisk gjennomgang av oversettelsesens historie si oss om det norske litteraturfeltet i sin helhet?

- **Tom Lotherington**, forfatter og oversetter av fransk litteratur samt redaksjonsmedlem i Norsk Oversetterleksikon
- **Eva Refsdal**, redaktør for Norsk Oversetterleksikon, har doktorgrad i oversettelsesstudier ved Universitetet i Oslo
- Samtaleleder: **Janneken Øverland**, kritiker i Klassekampens Bokmagasinet og tidligere redaksjonssjef for oversatt skjønnlitteratur i Gyldendal

Arr.: Norsk Oversetterleksikon / Norsk Oversetterforening

FREDAG 1. MARS

18.00–18.45 WERGELAND

KALEVALA PÅ NORSK

Kalevala er et helteepos, skrevet med grunnlag i finsk folklore og utgitt i 1849. Mikael Holmbergs oversettelse fra 2017 er den første komplette norske gjendiktningen, i originalens versemål og med trofast gjengivelse av innholdet. «Gjendiktningen av *Kalevala* er en bragd som viser at eposet er en brønn å øse av, også i dag», sa juryen om oversettelsen da den ble hedret med Bastianprisen. Holmberg vil presentere bakgrunnen for verket og betydningen det har hatt for utviklingen av finsk språk og kultur, og fortelle om arbeidet med oversettelsen. Det blir også dramalesning ved skuespiller Marianne Ustvedt.

- **Mikael Holmberg**, oversetter, redaktør, har skrevet og illustrert barnebøker og tegneserier

Arr.: Oversatte dager

18.45–19.15 WERGELAND

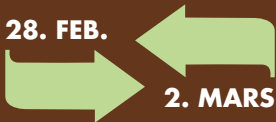
MINIKONSERT: «THE FOREST DUO»

Runesanger er del av den magiske finnskogtradisjonen, og Sinikka Langeland har i flere tiår arbeidet med den skogfinske kulturarven både som tradisjon og som inspirasjon for sin egen musikk. I runesangene kommer den skogfinske mytologien og livssynet klart til syne, enkelt sagt at det er liv i alt, og dette «livet» om nødvendig kan påvirkes gjennom poetiske ytringer i bæsvergeslesform enten til helbredelse eller beskyttelse. Runesangene er også bærere av det gamle skogfinske språket, som i dag er borte som talespråk.

- **Mathias Eick**, trompetist, bandleder og komponist. Er blitt kalt et av verdens største jazztalenter og turnerer verden rundt.
- **Sinikka Langeland**, musiker og komponist. Spiller det finske nasjonalinstrumentet kantele, men er også kjent for runesang og kvending.

Arr.: Oversatte dager / Finsk-norsk kulturinstitutt

28. FEB.

2. MARS

OVERSATTE DAGER

 TORSDAG 28. FEBRUAR

WERGELAND

19.00–20.30

The trouble of translating between the lines –
the translation of Icelandic pain and humour

Hvor svært kan det være? TV-teksting av SKAMdinavisk til dansk

19

FREDAG 1. MARS

WERGELAND

11.00–11.45
Språkdød på
universitetene?
En debatt om
språklig mangfold

12.00–12.45
Tolkens rolle
som aktør
i rettsvesenet

13.00–13.45
Bibel2011
– syv år etter

14.00–14.45
Den lille kunsten?

15.00–15.45
Kulturformidling
over grensene:
Samisk, finsk,
russisk og kvensk

16.00–17.45
Sametinget inviterer:
Samisk litteratur,
joik og poesi på
norsk

18.00–18.45
Kalevala på norsk

18.45–19.15
Minikonsert:
«The Forest Duo»

AMALIE SKRAM

11.00–11.45
«Le Bureau» –
tekstingens diskre
sjarm

12.00–12.45
Hva er egentlig
god teksting?

13.00–13.45
FAR-modellen –
hvordan måler
man tekstkvalitet?

14.00–14.45
Audiovisuell
oversettelse
internasjonalt
– er det bare sjov?

15.00–15.45
Edvard Munchs
tekster i
oversettelse

16.00–16.45
Oversettelseskritikk
– finnes det?

17.00–18.30
Filmvisning:
*Dreaming
Murakami*

KVERNELAND

11.00–11.45
Oversettelse som
samarbeid

12.00–12.45
The Swallow:
Svalen i engelsk
oversettelse

13.00–13.45
Kognitiv over-
settelsesforskning:
En rapport fra
forskningsfronten

14.00–14.45
Tegnspåktolkning av
«Skam»: Tegnet for
«hooke» og andre
utfordringer

15.00–15.45
Å høre etter
noe mer

16.00–16.45
Synstolkning
i utvikling

NEDJMA

14.00–14.45
Nynorskroboten

15.00–15.45
Hvordan oversette
en vanskelig
fagtekst?

16.00–16.45
Lingo: Fra
elveland til
fjellheim – med
en mellomlanding
utaskjærs

KJELLEREN

11.00–12.45
Oversetterverksted
for elever
i videregående
skole

13.00–13.45
Ut og selge bøker

14.00–14.45
Et tolkemarked
i fri flyt?

15.00–15.45
Fra Texas til mer
ordnede forhold

16.00–16.45
Baksida av
medaljen:
Omsetning og
vondskap

17.00–17.45
Verdenslitteraturen
på norsk – en
egen historie

11

12

13

14

15

16

17

18

LØRDAG 2. MARS

WERGELAND

11.00–11.45
Dylan på norsk

12.00–13.30
Dantes guddommelige komedie – om rim og rytme i oversettelse, og om Komediens evige liv

13.45–14.45
Jane Austen snakker norsk

15.00–15.45
Forbudte sanger

16.00–16.45
Ti år på tokt i Ibsens skuespill for å finne hans engelske stemme

17.00–17.45
Kardemomme by til bosnisk

18.00–19.00
Utdeling av Språkgledesprisen og avsløring av vinner av publikums-konkurransen

AMALIE SKRAM

11.00–11.45
Kvinner i kamp ut i verden

12.00–12.45
Da Gleden med skjeden ble til The Wonder Down Under

13.00–13.45
Det perfekte dubbe-manus

14.00–14.45
Nyoversettelse av apokryfene, Bibelen deuterokanoniske bøker

15.00–15.45
Det maltesiske språket – i spagat mellom arabisk og italiensk

16.00–16.45
Håvamål og mannemål

17.00–18.00
Lingo – en språkreise gjennom Europa

KVERNELAND

11.00–11.45
Den oversatte litteraturens usynlige helter

14.00–14.45
Corto Maltese – tegnet litteratur eller litterær tegning?

15.00–15.45
Politiske oversettelser

NEDJMA

15.00–15.45
Krevende, men nettopp derfor sprell levende? Om vanskelige oversettelser

17.00–17.45
Teheran–Lillehammer. Persiske ord og norske toner

KJELLEREN

11.00–11.45
Om å oversette for scenen

12.00–12.45
Hva skal vi gjørra med gjørra?!

13.00–13.45
Ild og vrede – hvordan snakker Trump på norsk?

14.00–14.45
Faen ta John Green! Om å oversette verdens største ungdomsbokforfatter

15.00–15.45
Språket i Arr og arr i språket

16.00–18.00
Islandsk litteratur på norsk – fremtidens oversettere

SJEHERASAD

12.00–12.30
999 på flyttefot

19.30–23.00
**OVERSATTE
DAGER**

avsluttes med fest!

Uraniensborg-
veien 2

LØRDAG 2. MARS

11.00–11.45 WERGELAND

DYLAN PÅ NORSK

Tom Roger Aadland og duoen Ida Løvheim og Johan Aarstein har på hver sin kant oversatt sanger av Bob Dylan til norsk. Slik har «Tangled Up In Blue» blitt til både «Vikla inn i blått» og «Ugjennomtrengelig blått». Vi har invitert de tre til en sofasamtale om hvordan det er å oversette Dylan. Det blir også en låt eller to.

- **Tom Roger Aadland**, musiker, har spilt inn to album med Dylan-låter gjendiktet til nynorsk: *Blondt i blondt* (2016) og *Blod på spora* (2009)
- **Johan Aarstein & Ida Løvheim**, musikere, har de siste årene turnert med Dylan-låter gjendiktet til nordnorsk
- Samtaleleder: **Arnstein Friling**

Arr.: Oversatte dager

11.00–11.45 AMALIE SKRAM

KVINNER I KAMP UT I VERDEN

Tegneserieboka *Kvinner i kamp* har tatt av internasjonalt og er foreløpig solgt til 21 land. Boka handler om feminismens mange kamper gjennom historien, som tilgang til utdanning og retten til å bestemme over egen kropp. Her hjemme blir bokas budskap sett som allment, men når boka snart gis ut i land som Russland, Egypt, Albania og Tyrkia, vil den oppfattes som langt mer kontroversiell.

- **Marta Breen**, forfatter og spaltist, har skrevet en rekke bøker om kjønnsroller, feminisme og kvinner i norsk samfunnsliv
- **Anette Garpestad**, litterær agent i Cappelen Damm Agency, også kjent som litteraturformidler under navnet Bokdama

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

11.00–11.45 KVERNELAND

DEN OVERSATTE LITTERATURENS USYNLIGE HELTER

Før utgivelse gjennomgår oversettelser en redaksjonell behandling der en rekke profesjonsutøvere er med på å kvalitetssikre teksten. Kristina Solum disputerte i 2018 med en doktoravhandling om samarbeidet mellom oversettere og disse andre aktørene. Et av de gjennomgående temaene er den lave statusen og de dårlige arbeidsvilkårene manusvaskere og korrekturlesere har. Med utgangspunkt i dette forskningsarbeidet og egne erfaringer møter hun Kaja Rindal Bakkejord og Hilde Rød-Larsen til en samtale. Hvordan er samarbeidet mellom oversettere, redaktører og språkvaskere – et samarbeid som i stor grad foregår i korrespondanse og gjennom tekstlige kommentarer?

Hvorfor tenker vi sjelden på at det er noen som vasker og korrekturleser de skjønnlitterære oversettelsene vi leser før vi kritiserer feil eller dårlig språk? Og hvem sitt ansvar er det egentlig at oversettelsen blir som den blir?

- **Kaja Rindal Bakkejord**, oversetter, språkvasker og korrekturleser
- **Hilde Rød-Larsen**, skjønnlitterær oversetter og nestleder i Norsk Oversetterforening, har også jobbet som redaktør
- **Kristina Solum**, førsteamanuensis på tolkeutdanningen ved OsloMet med mange års erfaring som skjønnlitterær oversetter og språkvasker

Arr.: Oversatte dager

11.00–11.45 KJELLEREN

OM Å OVERSETTE FOR SCENEN

Hva innebærer det egentlig å oversette for teater? Hvilke utfordringer stilles man overfor når teksten man oversetter både skal fungere på scenen, fremføres av norske skuespillere og dessuten fenge et nåtidig teaterpublikum? Møt tre erfarne teateroversettere til en samtale om dramatikk, metrikk, talemål, scenetradisjoner, tidsbilder og sosiolekter.

LØRDAG 2. MARS

- **Øyvind Berg**, forfatter og oversetter, særlig av dramatikk. Har blant annet oversatt skuespill av William Shakespeare, Bertolt Brecht, Heiner Müller, Tom Stoppard, Peter Handke, Friedrich Dürrenmatt og Ödön von Horvath.
- **Elisabeth Beanca Halvorsen**, forfatter og oversetter, både av dramatikk og prosa. Har blant annet oversatt skuespill av Johann Wolfgang von Goethe, Peter Handke, Elfriede Jelinek og Sybille Berg.
- **Finn Iunker**, forfatter, dramatiker og Brecht-forsker. I tillegg til egne skuespill har han blant annet oversatt verk av Sarah Kane og Friedrich Dürrenmatt.

Arr.: Oversatte dager

12.00–13.30 WERGELAND

DANTES GUDDOMMELIGE KOMEDIE – OM RYTME OG MUSIKK I OVERSETTELSE, OG OM KOMEDIENS EVIGE LIV

Den guddommelige komedie har gjennom 700 år vært et av verdenslitteraturens viktigste verk. Boka er oversatt og gjenoversatt utallige ganger, og debatten og litteraturen om hvordan diktverket skal oversettes synes aldri å ta slutt. Hvorfor velger noen oversettere rim, andre verserytme, og andre igjen et moderne språk og nesten prosa? Hva er det som fascinerer et moderne publikum og får lesere til å begi seg ut på vandring i en middelaldersk fortelling om Helvetet, Skjærsilden og Paradiset? Velkommen til en samtale om oversetternes valg og dilemmaer, og *Komediens* liv og aktualitet i dag. Gianluca Iumiento, dramalærer ved Kunsthøgskolen i Oslo, og Frank Kjosås, skuespiller ved Det Norske Teatret, vil lese utdrag fra originalteksten og tre norske oversettelser. Innledning ved Italias ambassadør til Norge, **Alberto Colella**.

- **Unn Falkeid**, professor i idéhistorie ved Universitetet i Oslo
 - **Ole Meyer**, oversetter og uavhengig forsker, har oversatt *Komedien* til dansk
 - **Erik Ringen**, oversetter, har oversatt *Inferno* til norsk
 - **Pål Aasen**, oversetter
- Samtaleledere: **Maria Horvei**, redaktør for *Vinduet*, og **Gianluca Iumiento**

Arr.: Oversatte dager / Det italienske kulturinstitutt

LØRDAG 2. MARS

12.00–12.45 AMALIE SKRAM

DA GLEDEN MED SKJEDEN BLE TIL THE WONDER DOWN UNDER

Det lille, feministiske opplysningsprosjektet Gleden med skjeden av Nina Brochmann og Ellen Støkken Dahl er blitt et internasjonalt fenomen. Men kan den skandinaviske likefermheten skape trøbbel for oversettere? Det kan være vanskelig nok å snakke om kvinnens underliv på norsk – hvordan gjør man det da på andre språk? Hvor går grensen mellom oversettelse og tilpasning? Og hva heter discomus på engelsk?

- Ellen Støkken Dahl, forfatter
 - Karolina Drozdowska, oversetter fra norsk til polsk
 - Anna Gusarova, oversetter fra norsk til russisk
 - Lucy Moffatt, oversetter fra norsk til engelsk
- Samtaleleder: Dina Roll-Hansen, seniorrådgiver i NORLA

Arr.: NORLA

12.00–12.45 KJELLEREN

HVA SKAL VI GJØRRA MED GØRRA?!

I forsøket på å få den sanselige verden over på norsk på best mulig vis står man som oversetter ofte overfor en rekke utfordringer. Særlig dersom det som beskrives, ligger et godt stykke utenfor den såkalte normalen. Bokas handling finner kanskje sted blant skalpjegere i det sørvestlige USA på attenhundretallet, eller i rus- og sexhungrige undergrunnsmiljøer i Paris, der det drikkes, pules, etes og ... kreperes. For å lykkes i å oversette sånt må oversetteren kunne gjengi den sanselige verden med høy grad av taktilitet og stofflighet. Vi har samlet et knippe fremragende oversettere for å snakke om hva som er viktig å huske på når teksten man skal oversette, er full av ekstrem sanselighet, blod, svette og gærr.

LØRDAG 2. MARS

- **Gøril Eldøen** oversetter hovedsakelig fra fransk. Har blant annet jobbet med forfattere som Marguerite Duras, G el Faye, Michel Rostain og Virginie Despentes.
- **Ika Kaminka**, leder i Norsk Oversetterforening og japanskoversetter. Har blant annet oversatt forfattere som Haruki Murakami, Takashi Hiraide, Jun'ichir  Tanizaki og Hiromi Ito.
- **Knut Ofstad** oversetter for det meste fra amerikansk og engelsk. Har en mengde kjente forfatternavn på publikasjonslisten: Cormac McCarthy, Daniel Mendelsohn, Teju Cole, Paul Auster, Chris Kraus med flere.
- Samtaleleder: **Preben Jordal**, oversetter av David Foster Wallace, Thomas Pynchon, George Saunders og Lorrie Moore.

Arr.: Oversatte dager

12.00–12.30 SJEHERASAD

999 P  FLYTTEFOT

Når 999 froskeegg vokser seg til 999 rumpetroll og så til 999 froskeunger, blir det plutselig trangt i dammen der de bor. De må flytte! Froskefamilien drar på leting etter et nytt hjem, men det er mange farer som truer på veien.

Det skrives så mange bøker på språk vi ikke forstår, men heldigvis er det noen som oversetter så vi kan lese dem likevel. Den japanske bildeboka *999 på flyttefot* er skrevet av Ken Kimura med tegninger av Yasunari Murakami, og det er Magne T rning som har oversatt den til norsk. I dag kommer Sara Birgitte Øfsti og forteller historien om hvordan det går med froskemor, froskefar og alle froskebarna.

Arr.: Litteraturhuset

LØRDAG 2. MARS

13.00–13.45 AMALIE SKRAM

DET PERFEKTE DUBBEMANUS

Dubbekongen Harald Mæle er kjent for å ha gitt norske stemmer til en mengde animasjonsserier, -filmer og lydbøker for barn. Han er involvert i det meste som foregår i norsk dubbing, og kommer for å gi oss en livaktig frontrapport fra den utrettelige kampen for det perfekte studiomanus!

- **Harald Mæle**, skuespiller, oversetter og Norges kanskje mest kompetente person når det gjelder dubbing

Arr.: Oversatte dager

13.00–13.45 KJELLEREN

ILD OG VREDE – HVORDAN SNAKKER TRUMP PÅ NORSK?

Oversettelsen av Michael Wolffs *Fire and Fury* (på norsk: *Ild og vrede*) ble et samarbeidsprosjekt mellom hele sju oversettere. Forlaget ville ha boka ut raskt og mente at den beste løsningen var å sette mange oversettere i sving samtidig. En av de sju var Kaja Rindal Bakkejord, som også fikk oppgaven som koordinator og språkvasker for prosjektet. I denne samtalen møter hun Lene Stokseth, som var en av de seks «menige» oversetterne.

- **Kaja Rindal Bakkejord**, oversetter fra spansk, portugisisk og engelsk, språkvasker og korrekturleser
- **Lene Stokseth**, oversetter sakprosa og skjønnlitteratur for voksne, barn og ungdom fra engelsk, svensk, dansk og spansk

Arr.: Oversatte dager

13.45–14.45 WERGELAND

JANE AUSTEN SNAKKER NORSK

I hvilken grad kan en oversettelse erstatte originalen? Noen engelskmenn vil hevde at Jane Austen bare bør leses på engelsk, siden nyansene og detaljene går tapt på andre språk. Professor Marie Nedregotten Sørbø har lest seks norske Austen-oversettelser side om side med originalene og sammenlignet oversetternes valg, utfordringer og dilemmaer. Resultatet er presentert i boka

LØRDAG 2. MARS

Jane Austen Speaks Norwegian: The Challenges of Literary Translation, som kom i fjor. Boka vil danne grunnlag for en samtale om oversettelsespraksis og strategier før og nå, som for eksempel forkorting, forlenging og bevaring.

- **Merete Alfsen**, oversetter fra engelsk, har oversatt flere av Austens romaner til norsk
- **Marie Nedregotten Sørbø**, professor i engelsk ved Høgskulen i Volda
- Samtaleleder: **Kirsti Vogt**, oversetter

Arr.: Oversatte dager

14.00–14.45 AMALIE SKRAM

NYOVERSETTELSE AV APOKRYFENE, BIBELENS DEUTEROKANONISKE BØKER

«Apokryfer, det er bøker som ikke kan anses som likestilt med Den hellige skrift, men som likevel er nyttige og gode å lese», skal Martin Luther ha sagt. Det gamle testamentets apokryfer er jødiske skrifter i ulike sjangre, antagelig skrevet i tidsrommet 300 f.Kr – 100 e.Kr. og samlet i den antikke, greske bibeloversettelsen Septuaginta. De er imidlertid ikke inkludert i den hebraiske Bibelen og gjelder således som deuterokanoniske, det vil si at de tilhører «den andre kanon». Apokryfene har likevel hatt innvirkning på evangeliene, Paulusbrevene, Hebreerbrevet og Jakobs brev i Det nye testamentet, samt på en rekke forfattere siden den gang. Nå foreligger de i en ny norsk oversettelse, både til bokmål og nynorsk – den første siden 1988. For å fortelle oss mer om hva disse bøkene er og handler om, har vi invitert Hans-Olav Mørk til en samtale med Christine Amadou og Hedda Vormeland.

- **Christine Amadou**, idéhistoriker og oversetter
- **Hans-Olav Mørk**, leder av seksjon for bibeloversettelse i Bibelselskapet
- Samtaleleder: **Hedda Vormeland**, oversetter

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

14.00–14.45 KVERNELAND

CORTO MALTESE – TEGNET LITTERATUR ELLER LITTERÆR TEGNING?

Corto Maltese-serien består av 12 bind som i løpet av året alle foreligger i norsk nyoversettelse. Serien regnes av mange som historiens første «grafiske romaner» henvendt primært til et voksent publikum. Tegneren Hugo Pratt revolusjonerte mediet med sin ikoniske gentlemanspirat, som vi møter i bilder, tekst og tale. Hos oss møtes seriens norske oversetter Jon Rognlien og tegneseriekritiker Erle Marie Sørheim til en samtale om et vell av oversetterutfordringer.

- **Jon Rognlien**, oversetter av kinofilmer, tegneserier og litteratur fra italiensk, fransk og engelsk, kritiker og forfatter
- **Erle Marie Sørheim**, litteratur- og tegneserieanmelder i Dagbladet og sakprosaforfatter

Arr.: Oversatte dager

14.00–14.45 KJELLEREN

FAEN TA JOHN GREEN! OM Å OVERSETTE VERDENS STØRSTE UNGDOMSBOKFORFATTER

Kom og hør Stian Omland fortelle om å oversette verdens største ungdomsbokforfatter, om den etterlengtede *Skilpadder hele veien ned*, om anagrammer og umulige utfordringer, om Okay Okay Okay, og om DEN tittelen: Hva i all verden var det egentlig som skjedde med *Faen ta skjebnen?*

- **Stian Omland**, oversetter, hovedsakelig fra britisk og amerikansk. Har siden 1996 oversatt over 100 titler for barn, ungdom og voksne av blant andre David Mitchell, John Green, Gillian Flynn, Hari Kunzru, Michel Faber og Don Winslow. I 2016 ble han tildelt Bastianprisen for barne- og ungdomslitteratur for *Mygglandet* av David Arnold.

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

15.00–15.45 WERGELAND

FORBUDTE SANGER

Pål Moddi Knutsen ga i 2016 ut det kritikerroste albumet *Unsongs*, hvor han har oversatt og nytolket forbudte og sensurerte låter fra tolv forskjellige land. Året etter kom boka *Forbudte sanger – ti historier, fem kontinenter*, som gir et innblikk i den kompliserte prosessen bak albumet, deriblant flere forsøk på å sensurere hele eller deler av det, både fra russiske og libanesiske myndigheter og den britiske allmennkringkasteren BBC. Moddi vil fortelle om denne fascinerende bakgrunnshistorien og dessuten gi oss en smakebit eller to fra låtene.

- Moddi, sanger og låtskriver

Arr.: Oversatte dager

15.00–15.45 AMALIE SKRAM

DET MALTESISKE SPRÅKET – I SPAGAT MELLOM ARABISK OG ITALIENSK

Arabisk opphav, italienske og engelske lånord i fleng og modifisert latinsk skriftspråk, religion, politikk og tabuer – det finnes mange mulige fallgruver når maltesiske fortellinger skal oversettes. Trevor Zahra er en av Maltas mestselgende forfatter, med rundt 130 utgivelser bak seg. Hans saftige roman *Nanna Genoveffas hemmelige liv* er den eneste som er oversatt til norsk, og oversetteren, norsk-maltesiske Kristina Quintano, møter ham til samtale om bokas språklige feller. Med seg har de Mark Cammileri, som i kraft av sin stilling som styreleder for National Book Council har gjort en betydelig innsats for å gjøre både den eldre nasjonallitteraturen og nye forfattere kjent i utlandet.

- Mark Cammileri, styreleder for Maltas National Book Council
- Trevor Zahra, forfatter, illustratør og oversetter
- Samtaleleder: Kristina Quintano, forfatter, forlegger, oversetter og journalist

Samtalen vil foregå på engelsk / The session will be held in English

Arr.: Oversatte dager / National Book Council, Malta

LØRDAG 2. MARS

15.00–15.45 KVERNELAND

POLITISKE OVERSETTELSER

Dessale Berekhet har sammen med andre eritreere i eksil startet organisasjonen Admas for Translation and Linguistic Rights, som prøver å endre hjemlandet ved å introdusere utenlandske tekster på tigrinja. Haile Bizen Abrha har oversatt Torbjørn Egners *Karius og Baktus*, som har blitt delt ut til eritreiske barn i flyktningleirer i Sudan. Hør de to fortelle om oversettelse som politisk prosjekt og hvordan man får folk til å lese oversatt litteratur i et land hvor de færreste leser bøker.

- **Haile Bizen Abrha**, poet, journalist og oversetter, tidligere fribyforfatter i Kristiansand
- **Dessale Berekhet**, journalist og forfatter, tidligere fribyforfatter i Bø i Telemark
- Samtaleleder: **Johanne Fronth-Nygren**, oversetter, skribent og medlem av Norsk PENs Komité for fengslede forfattere

Samtalen vil foregå på engelsk / The session will be held in English

Arr.: Norsk PEN

LØRDAG 2. MARS

15.00–15.45 NEDJMA

KREVENDE, MEN NETTOPP DERFOR SPRELL LEVENDE? OM VANSKELIGE OVERSETTELSE

Det er som kjent forskjell på bøker og forfatterskap. Noen er så krevende å oversette at det til tider føles som om man kunne ha revet av seg håret i frustrasjon. Men samtidig er det kanskje også disse som gir mest glede – når alt liksom klikker på plass og man ser at man har fått det til på norsk? Vi har samlet tre oversettere som alle har erfaring med det å oversette svært krevende tekster. Hver av dem kommer utstyrt med et knippe eksempler som vi skal nærlese sammen.

- **Inger Gjelsvik** er den faste, norske oversetteren til Margaret Atwood og Hanif Kureshi og har i tillegg oversatt forfattere som Jayne Anne Phillips, Hillary Mantel, Joseph O'Connor og Fay Weldon.
- **Thomas Lundbo** er i tillegg til å skrive egne bøker oversetter av Honore de Balzac, Raymond Quenau, Michel Houellebecq, Ben Lerner, Natalie Quintaine, Georges Perec og Eduard Leve med flere.
- Samtaleleder: **Preben Jordal** har oversatt blant andre George Saunders, David Foster Wallace, Thomas Pynchon, Lorrie Moore, William T. Vollmann og Jonathan Franzen.

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

15.00–15.45 KJELLEREN

SPRÅKET I ARR OG ARR I SPRÅKET

I juryens begrunnelse for tildelingen av Nordisk råds litteraturpris 2018 til Auður Ava Ólafsdóttir for romanen *Arr* står det: «Den er full av underfundig humor og et språk som gnistrer av liv, samtidig som den stiller dype spørsmål om liv og død, om individet mot helheten, om menneskets privilegier, rettigheter og plikter i verden.»

Tone Myklebost har oversatt over 40 islandske romaner av blant andre Auður Ava Ólafsdóttir, Jón Kalman Stefánsson, Sjón, Einar Már Guðmundsson og Halldór Laxness. Hun ble i 2017 tildelt Den islandske falkeorden for sitt virke som oversetter. Møt forfatteren i samtale med sin norske oversetter om arbeidet med å skrive *Arr*, om å oversette den til norsk og om det å beskrive og forstå menneskers arr på tvers av landegrenser og kulturer.

- Tone Myklebost, oversetter
- Auður Ava Ólafsdóttir, forfatter

Arr.: Oversatte dager / Islands ambassade i Oslo

16.00–16.45 WERGELAND

TI ÅR PÅ TOKT I IBSENS SKUESPILL FOR Å FINNE HANS ENGELSKE STEMME

Howdan skal oversetterens «kreativitet i bånd» takle det særegne i Ibsens ordvalg?

Erik Skuggevik er sammen med Deborah Dawkin ansvarlig for nyoversettelsen av åtte av Henrik Ibsens skuespill til engelsk for Penguin Classics. Siste bind utkommer i 2019. I dette foredraget vil han dele et unikt norskspråklig perspektiv på utfordringene med å bevare alt fra banning, repetisjoner og ordspill til talemåter, ideologi og historiske elementer.

- Erik Skuggevik, oversetter fra norsk til engelsk og underviser i språk og kommunikasjonskompetanse på tolkeutdanningen ved OsloMet. Tidligere universitetslektor i oversettelsesstudier i Storbritannia.

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

16.00–16.45 AMALIE SKRAM

HÅVAMÅL OG MANNEMÅL

Håvamål er eit av dei best kjende verka frå den norrøne litteraturen. Diktet er omsett til ei rekkje språk, og norske lesarar har fleire gode omsetjingar å velja mellom. Men korleis er tilhøvet mellom originalteksta og omsetjingane? Har det noko å seia at alle omsetjarane er menn? Kristin Fridtun har sett nærare på dette. Publikum får òg ei grunnleggjande innføring i versemål og stavrim – og innsyn i kva slags problem ein Håvamål-omsetjar støytar på.

- Kristin Fridtun, filolog, forfatter og foredragsholder

Arr.: Oversatte dager

16.00–18.00 KJELLEREN

ISLANDSK LITTERATUR PÅ NORSK – FREMTIDENS OVERSETTERE

Islandinger er stolte av sine forfattere, som helt fra middelalderen har bidratt til å bygge opp Islands omdømme som en litterær kulturnasjon internasjonalt. Interessen for islandsk litteratur i Norge øker, og det må følges opp ved at oversetternes arbeid anerkjennes og hedres samtidig som det rekrutteres nye oversettere. I denne programposten vil temaer som valg av bøker som skal oversettes og hvem som skal oversette, kommunikasjon med forlagene, populære sjangere og islandske bøkernes stilling i Norge bli belyst og diskutert av gjester og foredragsholdere. Velkomst ved Islands ambassadør til Norge, Hermann Ingólfsson.

- Hrefna Haraldsdóttir, direktør for Islands litteratursenter
- Åsfrid Hegdal, frilansredaktør og konsulent for skjønnlitteratur

Arr.: Islands ambassade i Oslo / Islands litteratursenter

LØRDAG 2. MARS

17.00–17.45 NEDJMA

TEHERAN– LILLEHAMMER. PERSISKE ORD OG NORSKE TONER

Når folkemusikerne Camilla Granlien og Øystein Rudi møter Fatemeh Ekhtesari og Mehdi Mousavi, oppstår fortellinger vi aldri har hørt maken til. Ekhtesari og Mousavi har begge en lang rekke poesi-utgivelser bak seg i Iran og er nå fribyforfattere i Lillehammer. Hva skjer når ei norsk fele forsøker å finne tonen med iransk poesi? Hvordan lyder det når stemmene og tonene som forteller hver sine historier, begynner å snakke sammen? Velkommen til en time med musikalsk oversettelse!

- Fatemeh Ekhtesari, poet
- Camilla Granlien, folkesanger og låtskriver
- Mehdi Mousavi, poet
- Øystein Rudi, felespiller, driver kulturgården Rudi Gard i Sør-Fron

Arr.: Oversatte dager / Norsk PEN

17.00–17.45 WERGELAND

KARDEMOMME BY TIL BOSNISK

Igor Dunderovic har oversatt Torbjørn Egners *Kardemomme by* til bosnisk og skal fortelle om hvilke vanskelige og komiske utfordringer han støtte på i den prosessen. Han tar også gjerne en liten trall.

- Igor Dunderovic, norsk-bosnisk multikunstner og oversetter

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

17.00–18.00 NEDJMA

LINGO – EN SPRÅKREISE GJENNOM EUROPA

Bli med Gaston Dorren på en språkreise gjennom Europa. Underveis vil han blant annet forklare hvorfor tysk er usannsynlig, svensk er unødvendig og fransk en mammadalt. Og visste du at bergensk kanskje er en keltisk dialekt? Til slutt slår han et slag for frinorsk.

- **Gaston Dorren**, nederlandsk journalist og forfatter. Har skrevet flere bøker om språk, deriblant *Lingo – en språkreise gjennom Europa*, som kom på norsk i 2017 i Hedda Vormelands oversettelse. Boka *Babel*, som handler om de 20 største språkene i verden, kommer på norsk i 2020.

Foredraget holdes på engelsk / The talk will be given in English

Arr.: Oversatte dager

LØRDAG 2. MARS

18.00–19.00 WERGELAND

UTDELING AV SPRÅKGLEDEPRISEN

For tredje gang deler Oversatte dager ut Språkgledeprisen. Prisen skal hedre en person i norsk offentlighet som på kreativt vis bidrar til å spre språkglede og skape begeistring for ulike måter å uttrykke seg på. Juryen har bestått av Morten Hansen (NFFO), Marita Liabø (NAViO) og Margunn Vikingstad (NO). Møt opp og applauder!

Vi avslører også vinneren av Oversatte dagers publikumskonkurranse om å skrive en ny norsk tekst til den amerikanske sangen «Something Stupid» av C. Carson Parks. Vinnerbidraget fremføres av juryen Fartein Døvle Jonassen og Guri Fodstad Kristiansen.

Arr.: Oversatte dager

FEST!

Etter at programmet avsluttes lørdag, blir det fest i Uranienborgveien 2. Arrangementet er gratis og åpent for alle! Det blir anledning til å kjøpe forfriskninger og snacks.

TIDSPUNKT: 19.30–23.00

HVOR: NFFO og Fritt Ords lokaler i Uranienborgveien 2, med inngang fra Parkveien. Et steinkast fra Litteraturhuset.

Arr.: Oversatte dager

ARRANGØRER:

Norsk audiovisuell oversetterforening
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Norsk Oversetterforening

N F
F O | NORSK FAGLITTERÆR
FORFATTER- OG
OVERSETTERFORENING

Norsk Oversetterforening

SPONSORER :

FRITT ORD

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

MEDARRANGØRER:

Det italienske kulturinstitutt
Finsk-norsk kulturinstitutt
Islands ambassade i Oslo
Islands litteratursenter
Munchmuseet
National Book Council, Malta
Nederlands Letterenfonds
Norges Blindeforbund
NORLA
Norsk kritikerlag
Norsk PEN
Norsk Telegrambyrå
Norsk tolkeforening
NRK
Nynorsk pressekontor
Sametinget
Samtext
Tidsskriftet Mellom
Universitetet i Agder
UiT – Norges arktiske universitet

NFFO
Uranienborg-
veien 2

URANIENBORGVEIEN

HEGDEHAUGSVEIEN

PARKVEIEN

Slottet

WERGELANDSVEIEN

**LITTERATUR-
HUSET**

Lorry

Kunstneres
hus